

คู่มือการปฏิบัติงาน

ตำแหน่ง พนักงานดับเพลิง

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน
อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้จัดทำขึ้นสำหรับพนักงานดับเพลิง สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และเป็นมาตรฐานเดียวกัน คู่มือนี้ครอบคลุมตั้งแต่รายละเอียดของตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ ไปจนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานในสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการระงับเหตุอัคคีภัยและการบรรเทาสาธารณภัย

เนื้อหาภายในคู่มือได้รับการรวบรวมและสรุปจากระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าถึงและทำความเข้าใจได้อย่างง่ายดาย ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะ ความรู้ และสร้างความพร้อมให้กับพนักงานดับเพลิงทุกคน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนและสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ

คณะผู้จัดทำ

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
องค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๒
มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง	1
คำอธิบายเบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้องานทั้งหมดโดยสังเขป	2
เรื่องที่ 1 การเตรียมความพร้อมและตรวจสอบอุปกรณ์	3
เรื่องที่ 2 การปฏิบัติการเข้าระงับเหตุอัคคีภัย	6
เรื่องที่ 3 การให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดสาธารณภัยอื่นๆ	9
เรื่องที่ 4 การบำรุงรักษาและจัดเก็บอุปกรณ์	11
เรื่องที่ 5 การฝึกซ้อมแผนและเตรียมความพร้อม	13

ส่วนที่ ๑

มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

ตำแหน่ง พนักงานดับเพลิง

แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ พนักงานจ้างทั่วไป และ พนักงานจ้างตามภารกิจ (ผู้มีทักษะ)

หน้าที่ความรับผิดชอบหลัก

(๑) ดำเนินการป้องกัน ระวัง และบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ หรือตามที่ร้องขอ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย และภัยพิบัติต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความปลอดภัย และบรรเทาความเสียหายในด้านชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

(๒) เฝ้าระวัง ตรวจสอบ และฝึกซ้อมการรับมือกับเหตุร้ายในรูปแบบต่างๆ เพื่อดำเนินการป้องกันเชิงรุกก่อนเกิดเหตุการณ์

(๓) จัดเตรียม จัดเก็บ บำรุงรักษา และซ่อมแซมเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ หรือยานพาหนะที่ใช้ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ และให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสะดวกราบรื่นและปลอดภัย

(๔) แก้ไขปัญหาต่างๆ ในเบื้องต้นด้านงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องตามกฎหมายระเบียบที่กำหนดไว้

(๕) ศึกษา และติดตามเทคโนโลยีองค์ความรู้ใหม่ๆ กฎหมาย และระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

(๖) ปฏิบัติงาน และสนับสนุนงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัดบรรลุภารกิจที่กำหนดไว้

(๗) ตรวจเช็คสภาพ และปรับระดับน้ำดับเพลิง เพื่อให้มีความพร้อมต่อการดำเนินงานด้านสาธารณภัยเสมอ

การสรรหา

การสรรหาพนักงานดับเพลิง ประเภทพนักงานจ้างทั่วไป/ผู้มีทักษะ จะดำเนินการตามประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบลดงมะวัน กรณีมีอัตราว่าง หรือกำหนดตำแหน่งใหม่ ซึ่งมักจะประกอบด้วยหลายขั้นตอน ๓ ขั้นตอน

๑) ประกาศรับสมัคร หน่วยงานจะออกประกาศรับสมัคร โดยระบุตำแหน่งที่เปิดรับ, จำนวนอัตรา, คุณสมบัติของผู้สมัคร, เอกสารและหลักฐานที่ต้องใช้, และวัน-เวลา-สถานที่ในการสมัคร

๒) การประเมินสมรรถนะ ผู้สมัครจะต้องเข้ารับการประเมินสมรรถนะตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งอาจประกอบด้วย

- การทดสอบภาคความรู้ความสามารถ อาจเป็นข้อสอบข้อเขียนเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- การทดสอบภาคปฏิบัติ/สมรรถภาพทางร่างกาย เช่น การวิ่ง, ดันพื้น, ลูกนึ่ง, หรือการทดสอบการใช้อุปกรณ์ดับเพลิง

- การสอบสัมภาษณ์ เพื่อประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่ง บุคลิกภาพ ทักษะ และปฏิภาณไหวพริบ

๓) การประกาศผล ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการเลือกสรรตามลำดับคะแนนที่สอบได้ โดยผู้ที่ได้คะแนนรวมไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (เช่น ร้อยละ ๖๐) จะถือว่าเป็นผู้ผ่านการคัดเลือก

คุณสมบัติของตำแหน่ง

จะแบ่งเป็น ๒ ส่วนหลักๆ ได้แก่

๑) คุณสมบัติทั่วไป

- มีสัญชาติไทย
- มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน ๖๐ ปี
- ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- ไม่เป็นผู้มีกายทุพพลภาพจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเป็นโรคตามที่กำหนดไว้

๒) คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง (ผู้มีทักษะ)

- มีความสามารถเหมาะสมในการปฏิบัติงานในหน้าที่และมีความรู้ในเรื่องเครื่องมือดับเพลิงและน้ำยาเคมีต่างๆ
- อาจมีข้อกำหนดเพิ่มเติมให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ใช้ทักษะในงานที่ปฏิบัติไม่ต่ำกว่า ๕ ปี โดยมีหนังสือรับรองการทำงานจากนายจ้างหรือหน่วยงานที่เคยปฏิบัติงานมา
- อาจมีข้อกำหนดให้ได้รับประกาศนียบัตรจากหน่วยบรรเทาสาธารณภัย หรือได้รับการฝึกจากหน่วยดับเพลิงของทางราชการมาแล้ว โดยมีหนังสือรับรองจากหน่วยที่ฝึกให้

คำอธิบายเบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้องานทั้งหมดโดยสังเขป

คู่มือการปฏิบัติงานเป็นเอกสารที่ใช้ประกอบการปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งงาน ที่ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ซึ่งต้องประกอบด้วยคำอธิบายงานที่ปฏิบัติ วัตถุประสงค์ และเนื้อหา ขั้นตอน วิธีการ แนวทางปฏิบัติ สรุปปัญหาและอุปสรรค ทั้งวิธีแก้ไขปัญหาข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งต้องระบุ กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และระบุช่องทางในการเข้าถึงเอกสาร หรือชุดข้อมูลองค์ความรู้ในตำแหน่งงานที่จัดทำขึ้นด้วย

ส่วนที่ ๒

เรื่องที่ ๑ การเตรียมความพร้อมและตรวจสอบอุปกรณ์

การเตรียมความพร้อมเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงานของพนักงานดับเพลิง การตรวจสอบและบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอจะช่วยให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงจากการทำงานผิดพลาด

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ ๑ การตรวจสอบความพร้อมของรถดับเพลิงและเครื่องยนต์

การตรวจสอบรถดับเพลิงและเครื่องยนต์เป็นขั้นตอนพื้นฐานที่ต้องทำเป็นประจำทุกวัน เพื่อให้แน่ใจว่ารถพร้อมใช้งานเต็มประสิทธิภาพเมื่อต้องออกปฏิบัติหน้าที่ฉุกเฉิน

๑.๑ ตรวจสอบระดับของเหลว

- น้ำมันเชื้อเพลิง ตรวจสอบว่าระดับน้ำมันอยู่ในระดับที่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน และควรเติมให้เต็มถึงอยู่เสมอ

- น้ำมันหล่อลื่น (น้ำมันเครื่อง) ใช้ก้านวัดระดับน้ำมันเครื่องเพื่อตรวจสอบว่าน้ำมันอยู่ในระดับที่เหมาะสม

- น้ำในถังดับเพลิง ตรวจสอบให้แน่ใจว่าถังบรรจุน้ำเต็มความจุอยู่เสมอ

- น้ำหล่อเย็นหม้อน้ำ ตรวจสอบระดับน้ำหล่อเย็นและเติมให้เต็ม หากจำเป็น

๑.๒ ตรวจสอบระบบเครื่องยนต์

- ระบบสตาร์ทเครื่องยนต์ ลองสตาร์ทเครื่องยนต์เพื่อตรวจสอบว่าทำงานได้ตามปกติ ไม่มีเสียงผิดปกติหรือไฟเตือนใดๆ

- ระบบเบรก: ทดสอบระบบเบรกว่าทำงานได้ดีและมีความพร้อม

๑.๓ ตรวจสอบระบบไฮดรอลิก ตรวจสอบการทำงานของระบบยกกระเช้าหรืออุปกรณ์ไฮดรอลิกอื่นๆ (ถ้ามี)

ขั้นตอนที่ ๒ การตรวจสอบอุปกรณ์ดับเพลิงและอุปกรณ์อื่นๆ ที่ติดตั้งบนรถ

การตรวจสอบอุปกรณ์ทุกชิ้นบนรถเป็นสิ่งสำคัญไม่แพ้กัน เพราะอุปกรณ์ที่ชำรุดเพียงชิ้นเดียวอาจทำให้ภารกิจล้มเหลวได้

๒.๑ สายส่งน้ำ

- ตรวจสอบสายส่งน้ำทุกเส้นว่าไม่มีรอยรั่ว รอยฉีกขาด หรือความเสียหายอื่นๆ

- ตรวจสอบว่าการจัดเก็บสายน้ำเป็นระเบียบพร้อมใช้งาน

๒.๒ หัวฉีดและข้อต่อ

- ตรวจสอบหัวฉีดว่าไม่มีการอุดตันและกลไกการเปิด-ปิดทำงานได้ปกติ

- ตรวจสอบสภาพข้อต่อว่าไม่หลวมหรือมีรอยแตกร้าว

๒.๓ ถังดับเพลิงเคมี

- ตรวจสอบแรงดันในถังดับเพลิงเคมีให้แน่ใจว่าเข็มวัดอยู่ในโซนสีเขียว
- ตรวจสอบวันหมดอายุของสารเคมีดับเพลิง

๒.๔ เครื่องปั๊มน้ำ

- ตรวจสอบระดับน้ำมันเครื่องและน้ำมันหล่อลื่นของเครื่องปั๊มน้ำ
- สตาร์ทเครื่องปั๊มน้ำเพื่อทดสอบการทำงาน

๒.๕ บันไดและอุปกรณ์เสริม:

- ตรวจสอบบันไดว่าสามารถใช้งานได้ตามปกติ ไม่มีส่วนใดชำรุด
- ตรวจสอบอุปกรณ์เสริมอื่นๆ เช่น ขวาน, จอบ, เครื่องตัดถ่าง ว่าอยู่ในสภาพ

สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบอุปกรณ์ส่องสว่าง สัญญาณไฟฉุกเฉิน และไซเรน

อุปกรณ์เหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความปลอดภัยของทีมและผู้ใช้ถนนเมื่อออกปฏิบัติการในเวลากลางคืนหรือในสถานการณ์ฉุกเฉิน

๓.๑ ระบบไฟส่องสว่าง

- ตรวจสอบไฟหน้า, ไฟท้าย, ไฟเบรก, และไฟเลี้ยวทั้งหมดว่าทำงานได้ปกติ
- ตรวจสอบไฟสปอตไลท์สำหรับการทำงานในเวลากลางคืน

๓.๒ สัญญาณไฟฉุกเฉินและไซเรน

- เปิดและตรวจสอบสัญญาณไฟฉุกเฉินบนหลังการถ่วงทำงานได้ครบทุกดวง
- ทดสอบเสียงไซเรนว่าดังชัดเจนและไม่มีปัญหา

ขั้นตอนที่ ๔ การบันทึกผลการตรวจสอบ

การบันทึกข้อมูลที่ถูกต้องจะช่วยให้สามารถติดตามสภาพความพร้อมของรถและอุปกรณ์ได้อย่างเป็นระบบ

๔.๑ จัดทำรายงาน บันทึกผลการตรวจสอบทั้งหมดลงในสมุดบันทึกประจำวันหรือแบบฟอร์มที่กำหนด

๔.๒ ระบุปัญหา หากพบปัญหาหรือความผิดปกติใดๆ ให้บันทึกรายละเอียดของปัญหาและระบุวิธีการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว หรือหากยังไม่ได้แก้ไขให้ระบุอย่างชัดเจนเพื่อรายงานต่อนายกองคการบริหารส่วนตำบลลงมทวันต่อไป

๔.๓ ลงชื่อผู้ตรวจสอบ ผู้ที่ทำการตรวจสอบจะต้องลงชื่อและวันที่เพื่อยืนยันการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรค

- อุปกรณ์ชำรุด หรืออยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน
- การละลายการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

วิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะ

- จัดทำตารางการตรวจสอบประจำวัน/ประจำสัปดาห์
- จัดให้มีการฝึกอบรมการใช้งานและบำรุงรักษาอุปกรณ์อย่างถูกต้อง
- รายงานปัญหาและขออนุมัติซ่อมแซมทันทีเมื่อพบความผิดปกติ

ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๒) พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๔๒
- ๓) คู่มือการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล:

- ผ่านเว็บไซต์ อบต.ดงมหาวัน www.dongmahawan.go.th
- ช่องทาง Face Book อบต.ดงมหาวัน
- ศูนย์บริการข้อมูล งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
ดงมหาวัน เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๓-๑๗๒-๑๓๑ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

เรื่องที่ ๒ การปฏิบัติการเข้าระงับเหตุอัคคีภัย

การเข้าระงับเหตุอัคคีภัยเป็นภารกิจหลักที่ต้องอาศัยความรวดเร็ว แม่นยำ และความเข้าใจในสถานการณ์ เพื่อควบคุมเพลิงและช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในอาคารให้ปลอดภัย

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ ๑ เมื่อได้รับแจ้งเหตุ

๑.๑ รับข้อมูล เจ้าหน้าที่งานป้องกัน องค์กรบริหารส่วนตำบลงมหัววัน รับแจ้งเหตุต้องซักถาม ข้อมูลจากผู้แจ้งอย่างละเอียดและเป็นระบบ ข้อมูลที่จำเป็นอย่างได้แก่ **ประเภทของเหตุ** (เช่น ไฟไหม้บ้าน, ไฟป่า), **สถานที่เกิดเหตุ** (ชื่อถนน, ซอย, บ้านเลขที่), **จุดสังเกต** (เช่น ใกล้เคียงวัด, โรงเรียน), **ขอบเขตความเสียหายเบื้องต้น** และ **ข้อมูลผู้ประสบภัย** หรือผู้ติดค้าง

๑.๒ ประเมินและตัดสินใจ หัวหน้าชุดต้องประเมินความรุนแรงของสถานการณ์จากข้อมูลที่ได้รับ เพื่อตัดสินใจจัดเตรียมกำลังพลและอุปกรณ์ที่เหมาะสม เช่น ถ้าเป็นไฟไหม้ขนาดเล็ก อาจใช้รถดับเพลิงขนาดเล็ก แต่ถ้าเป็นเพลิงไหม้โรงงาน อาจต้องขอการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นเพิ่มเติม

๑.๓ เตรียมความพร้อมกำลังพล: พนักงานดับเพลิงทุกคนต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล (PPE) อย่างรวดเร็วและครบถ้วน รวมถึงตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ประจำตัว และเตรียมพร้อมขึ้นรถทันที

ขั้นตอนที่ ๒ เดินทางไปยังที่เกิดเหตุ

๒.๑ การขับขี้อุปกรณ์ ผู้ขับขี้อุปกรณ์ต้องเปิดสัญญาณไฟฉุกเฉินและไซเรน เพื่อขอทางจากรถคันอื่นในเส้นทาง การขับขี้อุปกรณ์ต้องรวดเร็วแต่ปลอดภัย และปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด

๒.๒ การสำรวจเส้นทาง ระหว่างการเดินทาง หัวหน้าชุดต้องศึกษาเส้นทางจากแผนที่หรือระบบนำทาง และระบุจุดเข้า-ออกที่เหมาะสม เพื่อให้เข้าถึงที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็วที่สุด

ขั้นตอนที่ ๓ ตั้งจุดบัญชาการและประเมินสถานการณ์ ณ ที่เกิดเหตุ

๓.๑ จัดตั้งจุดบัญชาการ เมื่อถึงที่เกิดเหตุ ให้ตั้งจุดบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command Post) ในพื้นที่ที่ปลอดภัยและห่างจากจุดเกิดเหตุพอสมควร

๓.๒ ประเมินสถานการณ์ ณ ที่เกิดเหตุ หัวหน้าชุดต้องทำการประเมินสถานการณ์ด้วยตนเองอีกครั้งอย่างรวดเร็ว (Size-up) เพื่อยืนยันข้อมูลและวางแผนปฏิบัติการที่แม่นยำยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ เช่น:

- ๓.๒.๑ ประเภทของเชื้อเพลิง เป็นไม้, กระจก, น้ำมัน หรือสารเคมี
- ๓.๒.๒ ทิศทางลม มีผลต่อการลุกลามของเพลิง
- ๓.๒.๓ โครงสร้างอาคาร โอกาสที่อาคารจะถล่ม
- ๓.๒.๔ อันตรายที่อาจเกิดขึ้น มีถังแก๊ส, สารเคมี หรือสายไฟฟ้าที่ขาดหรือไม่

ขั้นตอนที่ ๔ วางแผนการเข้าปฏิบัติงาน

๔.๑ กำหนดเป้าหมายหลัก กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เช่น จำกัดขอบเขตเพลิงไม่ให้ลุกลามไปยังพื้นที่ข้างเคียง หรือ การค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย ที่ติดค้าง

๔.๒ วางแผนการเข้าดับเพลิง หัวหน้าชุดจะมอบหมายหน้าที่ให้กับพนักงานดับเพลิงแต่ละคน เช่น ใครเป็นผู้เปิดหัวฉีด ใครเป็นผู้ลากสายส่งน้ำ และใครเป็นผู้ระบายควัน

๔.๓ การตัดสาเหตุ

๔.๓.๑ การตัดกระแสไฟฟ้า ประสานงานกับเจ้าหน้าที่การไฟฟ้าในพื้นที่เพื่อทำการตัดกระแสไฟฟ้าก่อนเข้าปฏิบัติงาน เพื่อความปลอดภัยของพนักงานดับเพลิงและป้องกันไฟฟ้าลัดวงจร

๔.๓.๒ การหาสาเหตุเพลิงไหม้ ระหว่างการปฏิบัติงาน ให้สังเกตและเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อหาสาเหตุเพลิงไหม้ เช่น ร่องรอยของสายไฟช็อต หรือความร้อนสูงจากเครื่องจักร

ขั้นตอนที่ ๕ ควบคุมเพลิงไหม้

๕.๑ เลือกวิธีการดับเพลิง การเลือกวิธีและสารดับเพลิงที่เหมาะสมกับประเภทของเพลิง เช่น ใช้น้ำสำหรับเพลิงไหม้ทั่วไป, ใช้โฟมสำหรับเพลิงไหม้น้ำมัน หรือใช้สารเคมีแห้งสำหรับเพลิงไหม้จากไฟฟ้า

๕.๒ การทำงานเป็นทีม แต่ละทีมต้องทำงานสอดคล้องกันตามที่วางแผนไว้ เช่น ทีมฉีดน้ำต้องประสานงานกับทีมปั้มน้ำ เพื่อให้แรงดันน้ำเพียงพอต่อการดับเพลิง

๕.๓ การช่วยเหลือผู้ประสบภัย นอกเหนือจากการดับเพลิงแล้ว การค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ติดค้างเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องทำควบคู่กันไป

ขั้นตอนที่ ๖ ตรวจสอบพื้นที่หลังควบคุมเพลิง

๖.๑ การตรวจสอบความร้อน ใช้กล้องถ่ายภาพความร้อน (Thermal Imaging Camera) หรือสัมผัสด้วยมือเพื่อตรวจสอบพื้นที่โดยรอบว่ายังมีความร้อนหลงเหลืออยู่หรือไม่ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของการปะทุขึ้นมาใหม่

๖.๒ การระบายควันและก๊าซ เปิดหน้าต่างหรือใช้เครื่องระบายอากาศเพื่อระบายควันและก๊าซพิษออกจากพื้นที่ เพื่อให้ปลอดภัยสำหรับเจ้าหน้าที่และประชาชน

๖.๓ การจัดทำรายงานเหตุการณ์ หัวหน้าชุดต้องบันทึกรายละเอียดการปฏิบัติงานทั้งหมดลงในแบบฟอร์มรายงานเหตุการณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และปรับปรุงการทำงานในอนาคต

ปัญหาและอุปสรรค:

๑. การจราจรติดขัดทำให้เข้าถึงที่เกิดเหตุได้ช้า
๒. ข้อมูลการแจ้งเหตุไม่ชัดเจนหรือไม่ถูกต้อง
๓. สภาพแวดล้อม ณ ที่เกิดเหตุไม่ปลอดภัย

วิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะ:

๑. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกด้านการจราจร
๒. สอบถามข้อมูลจากผู้แจ้งเหตุให้ละเอียดที่สุดเท่าที่จะทำได้
๓. ประเมินความเสี่ยงและวางแผนการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ

ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

- ๑) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๒) พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๔๒
- ๓) คู่มือการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล:

- ผ่านเว็บไซต์ อบต.ดงมหาวัน www.dongmahawan.go.th
- ช่องทาง Face Book อบต.ดงมหาวัน
- ศูนย์บริการข้อมูล งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
ดงมหาวัน เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๓-๑๗๒-๑๓๑ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

เรื่องที่ ๓

การให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดสาธารณภัยอื่นๆ

นอกจากการระงับเหตุอัคคีภัยแล้ว พนักงานดับเพลิงยังมีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดสาธารณภัยอื่นๆ เช่น วาตภัย อุทกภัย และภัยแล้ง

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน:

ขั้นตอนที่ ๑ (วาตภัย) การเตรียมความพร้อมและช่วยเหลือผู้ประสบภัย

วาตภัย (พายุลมแรง) มักสร้างความเสียหายให้กับสิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ และเสาไฟฟ้า ซึ่งอาจทำให้มีผู้ติดค้างอยู่ในซากปรักหักพัง พนักงานดับเพลิงต้องเตรียมพร้อมรับมือ ดังนี้

๑.๑ การเตรียมอุปกรณ์

๑.๑.๑ เครื่องมือตัดถ่าง (Jaws of Life) ใช้ในการตัดและถ่างโครงสร้างที่บีบอัด เพื่อช่วยชีวิตผู้ที่ติดค้างในซากรถยนต์หรืออาคาร

๑.๑.๒ เลื่อยโซ่ยนต์ (Chainsaw) ใช้ในการตัดต้นไม้หรือกิ่งไม้ที่โคนล้มขวางถนนหรือทับอาคาร

๑.๑.๓ อุปกรณ์กู้ภัย เช่น เชือก, รอก, หมวกนิรภัย, และถุงมือ เพื่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ขณะปฏิบัติงาน

๑.๑.๔ เครื่องปั่นไฟและอุปกรณ์ส่องสว่าง สำหรับการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ไม่มีไฟฟ้าหรือในช่วงเวลากลางคืน

๑.๒ การปฏิบัติงาน

๑.๒.๑ ตรวจสอบพื้นที่ เมื่อเดินทางถึงที่เกิดเหตุ ให้ประเมินความเสียหายและหาจุดที่มีผู้ติดค้าง

๑.๒.๒ ตัดและถ่าง ใช้เครื่องมือตัดถ่างเพื่อเปิดทางเข้าถึงผู้ประสบภัย และใช้เลื่อยโซ่ยนต์เคลียร์พื้นที่ที่ถูกต้นไม้ล้มขวาง

๑.๒.๓ ประชุมพยาบาลเบื้องต้น หากช่วยเหลือผู้ประสบภัยออกมาได้แล้ว ให้ทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้นก่อนนำส่งโรงพยาบาล

ขั้นตอนที่ ๒ (อุทกภัย) การเตรียมพร้อมและอพยพประชาชน

อุทกภัย (น้ำท่วม) ต้องการการปฏิบัติงานที่รวดเร็วเพื่อช่วยชีวิตและอพยพประชาชนไปยังพื้นที่ปลอดภัย รายละเอียดมีดังนี้

๒.๑ การเตรียมอุปกรณ์

๒.๑.๑ เรือท้องแบนและเครื่องยนต์เรือ: สำหรับใช้ในการเดินทางเข้าพื้นที่น้ำท่วมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๒.๑.๒ เสื้อชูชีพและห่วงยาง เป็นอุปกรณ์ช่วยชีวิตที่จำเป็นสำหรับทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ประสบภัย

๒.๑.๓ อุปกรณ์สำหรับดำน้ำ หากจำเป็นต้องปฏิบัติการกู้ภัยใต้น้ำ

๒.๑.๔ ไฟส่องสว่างกันน้ำ สำหรับการปฏิบัติงานในเวลากลางคืนหรือในพื้นที่ที่มีทัศนวิสัยต่ำ

๒.๒ การปฏิบัติงาน

๒.๒.๑ จัดตั้งศูนย์อพยพ ประสานงานกับฝ่ายปกครองในพื้นที่เพื่อจัดตั้งศูนย์อพยพสำหรับประชาชน

๒.๓.๒ อพยพประชาชน ใช้เรือท้องแบนเข้าพื้นที่น้ำท่วมเพื่ออพยพประชาชนจากบ้านเรือนที่ถูกน้ำท่วมไปยังศูนย์อพยพ

๒.๓.๓ แจกจ่ายสิ่งของ นำอาหาร น้ำดื่ม และสิ่งของจำเป็นไปแจกจ่ายให้กับผู้ประสบภัยที่ไม่สามารถอพยพได้ทันที

๒.๓.๔ เผื่อระวัง จัดกำลังพลเผื่อระวังระดับน้ำและสถานการณ์อย่างใกล้ชิดตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ขั้นตอนที่ ๓ (ภัยแล้ง) การเตรียมพร้อมและแจกจ่ายน้ำ

ภัยแล้งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน การเตรียมพร้อมเพื่อแจกจ่ายน้ำอุปโภคบริโภคจึงเป็นภารกิจสำคัญ รายละเอียดมีดังนี้

๓.๑ การเตรียมอุปกรณ์

๓.๑.๑ รถบรรทุกน้ำ (Water Tanker) ใช้สำหรับขนส่งน้ำจากแหล่งน้ำไปยังพื้นที่ที่ประสบภัย

๓.๑.๒ เครื่องสูบน้ำ สำหรับสูบน้ำจากแหล่งน้ำใส่รถบรรทุกน้ำ

๓.๑.๓ ถังเก็บน้ำสำรอง: เตรียมไว้สำหรับจุดแจกจ่ายน้ำในชุมชนที่ห่างไกล

๓.๒ การปฏิบัติงาน

๓.๒.๑ สำรวจพื้นที่ สำรวจพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำอย่างเร่งด่วนเพื่อกำหนดเส้นทางและจุดแจกจ่าย

๓.๒.๒ สูบน้ำ สูบน้ำจากแหล่งน้ำสะอาดหรือประปาใส่รถบรรทุกน้ำ

๓.๒.๓ แจกจ่ายน้ำ ขับรถบรรทุกน้ำไปยังจุดแจกจ่ายในหมู่บ้านหรือชุมชนที่กำหนดไว้

๓.๒.๔ จัดทำตารางการแจกจ่าย ประสานงานกับผู้นำชุมชนเพื่อจัดทำตารางเวลาการแจกจ่ายน้ำที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงน้ำได้อย่างทั่วถึง

ปัญหาและอุปสรรค

- อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
- สถานการณ์ภัยพิบัติมีความรุนแรงและคาดเดาไม่ได้

วิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะ:

- ประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อขอการสนับสนุนอุปกรณ์และกำลังพล
- ติดตามสถานการณ์ภัยพิบัติจากกรมอุตุนิยมวิทยาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐

๒) คู่มือการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล:

- ผ่านเว็บไซต์ อบต.ดงมะหวัง www.dongmahawan.go.th
- ช่องทาง Face Book อบต.ดงมะหวัง
- ศูนย์บริการข้อมูล งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงมะหวัง เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๓-๑๗๒-๑๓๑ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

เรื่องที่ ๔

การบำรุงรักษาและจัดเก็บอุปกรณ์

หลังเสร็จสิ้นภารกิจ การบำรุงรักษาและจัดเก็บอุปกรณ์อย่างถูกวิธีจะช่วยยืดอายุการใช้งานและทำให้พร้อมสำหรับภารกิจต่อไป แบ่งตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ ๑ การทำความสะอาดและตรวจเช็คอุปกรณ์ที่ใช้งาน

การทำความสะอาดและตรวจเช็คเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญ เพื่อให้แน่ใจว่าอุปกรณ์พร้อมใช้งานในภารกิจต่อไป และช่วยยืดอายุการใช้งานของอุปกรณ์

๑.๑ ทำความสะอาด

- **สายส่งน้ำดับเพลิง** ล้างคราบเขม่าหรือสิ่งสกปรกที่ติดอยู่ด้วยน้ำสะอาด และตากในที่ร่มจนแห้งสนิทก่อนจะม้วนเก็บ
- **หัวฉีดและข้อต่อ** ล้างด้วยน้ำและเช็ดให้แห้ง ตรวจสอบรอยร้าวหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น
- **เครื่องมือและอุปกรณ์กักภัย** เช็ดทำความสะอาดคราบสกปรกและตรวจสอบการทำงานของกลไกต่างๆ

๑.๒ ตรวจเช็คสภาพ

- **ถังดับเพลิงเคมี** ตรวจสอบมาตรวัดแรงดัน (Pressure Gauge) ให้แน่ใจว่าอยู่ในระดับปกติและไม่หมดอายุ
- **อุปกรณ์ไฟฟ้า** ตรวจสอบแบตเตอรี่และระบบไฟส่องสว่างว่าใช้งานได้ปกติ

ขั้นตอนที่ ๒ การซ่อมแซมหรือเปลี่ยนอุปกรณ์ที่ชำรุด

หากพบอุปกรณ์ที่ชำรุดจากการใช้งาน ต้องดำเนินการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ทันที

๒.๑ ประเมินความเสียหาย ตรวจสอบอุปกรณ์ที่ชำรุดว่าสามารถซ่อมแซมได้หรือไม่ หากไม่สามารถซ่อมได้ ต้องทำเรื่องขอเบิกอุปกรณ์ใหม่ทดแทน

๒.๒ จัดทำรายงาน บันทึกรายการอุปกรณ์ที่ชำรุดลงในสมุดบันทึกหรือแบบฟอร์มที่กำหนด พร้อมทั้งระบุสาเหตุของการชำรุดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาในอนาคต

๒.๓ ขอเบิก-ซ่อม แจ้งนายกองคํการบริหารส่วนตำบลลงมทววันเพื่อขออนุมัติซ่อมแซมหรือจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่ เพื่อให้มีอุปกรณ์พร้อมใช้งานตลอดเวลา

ขั้นตอนที่ ๓ การเติมเชื้อเพลิงและตรวจสอบระดับของเหลวในรถดับเพลิง

การเตรียมความพร้อมของรถดับเพลิงให้สมบูรณ์พร้อมออกปฏิบัติภารกิจในครั้งต่อไป

๓.๑ เติมเชื้อเพลิง เติมน้ำมันเชื้อเพลิงของรถยนต์และเครื่องสูบน้ำแบบพกพาให้เต็มถังเสมอ

๓.๒ ตรวจสอบระดับของเหลว

- **ระดับน้ำในถังดับเพลิง** เติมน้ำให้เต็มถัง
- **ระดับน้ำมันเครื่องและน้ำหล่อเย็น** ตรวจสอบและเติมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
- **ระดับน้ำมันเบรกและน้ำมันไฮดรอลิก** ตรวจสอบให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ขั้นตอนที่ ๔ การจัดเก็บอุปกรณ์เข้าอย่างเป็นระเบียบ

การจัดเก็บอุปกรณ์อย่างเป็นระบบจะช่วยให้ค้นหาและหยิบใช้งานได้อย่างรวดเร็ว

๔.๑ จัดหมวดหมู่ จัดเก็บอุปกรณ์ตามหมวดหมู่ เช่น อุปกรณ์ดับเพลิง, อุปกรณ์กู้ภัย และอุปกรณ์ปฐมพยาบาล

๔.๒ จัดวางตามมาตรฐาน จัดเก็บอุปกรณ์ในตำแหน่งที่กำหนดไว้บนรถดับเพลิงอย่างเป็นระเบียบและแน่นอน เพื่อป้องกันไม่ให้อุปกรณ์เคลื่อนที่ขณะรถวิ่ง

๔.๓ ทำความสะอาดพื้นที่จัดเก็บ เช็ดทำความสะอาดช่องเก็บอุปกรณ์บนรถดับเพลิง และตรวจสอบว่าไม่มีสิ่งกีดขวาง

ปัญหาและอุปสรรค

- ไม่มีเวลาเพียงพอในการทำทำความสะอาดและตรวจสอบอุปกรณ์
- ไม่มีเครื่องมือซ่อมแซมหรืออะไหล่ที่จำเป็น

วิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะ

- จัดทำตารางเวรในการดูแลอุปกรณ์
- จัดหาเครื่องมือและอะไหล่ที่จำเป็น
- จัดทำบัญชีคุมอุปกรณ์เพื่อตรวจสอบสถานะอยู่เสมอ

ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล

- ศูนย์บริการข้อมูล งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๓-๑๗๒-๑๓๑ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

เรื่องที่ ๕

การฝึกซ้อมแผนและเตรียมความพร้อม

การฝึกซ้อมแผนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้พนักงานดับเพลิงมีความพร้อมและสามารถประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเตรียมการก่อนการฝึกซ้อม

๑.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ ชัดเจนว่าการฝึกซ้อมครั้งนี้มีเป้าหมายเพื่ออะไร เช่น เพื่อทบทวนขั้นตอนการทำงาน, เพื่อทดสอบแผนเผชิญเหตุฉุกเฉิน หรือเพื่อฝึกการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

๑.๒ แต่งตั้งคณะทำงาน จัดตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำโครงการ, กำหนดสถานการณ์สมมติ, และจัดเตรียมงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น

๑.๓ ประชุมเตรียมความพร้อม ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ, โรงพยาบาล, ผู้นำชุมชน, อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เพื่อแบ่งมอบภารกิจและทำความเข้าใจบทบาทของแต่ละฝ่ายในสถานการณ์จำลอง

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการฝึกซ้อม

๒.๑ ภาคทฤษฎี อบรมให้ความรู้พื้นฐานที่สำคัญ เช่น ทฤษฎีการเกิดเพลิงไหม้, การใช้ถังดับเพลิงประเภทต่างๆ, และจิตวิทยาเมื่อเกิดอัคคีภัย

๒.๒ ภาคปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติจริงตามสถานการณ์จำลองที่กำหนด เช่น การฝึกดับเพลิงขั้นต้น, การค้นหาและกู้ภัยผู้ประสบภัย, การอพยพหนีไฟ, หรือการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

๒.๓ การทดสอบระบบการสื่อสาร ฝึกการแจ้งเหตุและการประสานงานผ่านวิทยุสื่อสารหรือช่องทางอื่นๆ เพื่อให้แน่ใจว่าการสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินและสรุปผลหลังการฝึกซ้อม

๓.๑ สรุปผลการปฏิบัติงาน รวบรวมข้อมูลและสรุปผลการฝึกซ้อมทั้งหมด เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแผนและระบุจุดที่ต้องปรับปรุง

๓.๒ รายงานนายกองค์การบริหารส่วนตำบลงมหาวัน จัดทำรายงานผลการฝึกซ้อมและรายงานต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลงมหาวัน เพื่อให้รับทราบปัญหาและแนวทางแก้ไข

๓.๓ ปรับปรุงแผน นำผลการประเมินที่ได้มาปรับปรุงแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

- การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด
- งบประมาณและอุปกรณ์สำหรับการฝึกซ้อมมีจำกัด
- ผู้เข้าร่วมอาจขาดความเข้าใจที่ตรงกันในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

วิธีการแก้ไขและข้อเสนอแนะ

- จัดประชุมซักซ้อมความเข้าใจร่วมกันกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก่อนการฝึกซ้อมจริง
- จัดทำแผนการฝึกซ้อมที่เหมาะสมกับงบประมาณและทรัพยากรที่มี

- ทบทวนและฝึกซ้อมแผนเป็นประจำทุกปีเพื่อรักษามาตรฐานความพร้อม

ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง:

- ๑) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๒) แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
- ๓) คู่มือการบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล

- ผ่านเว็บไซต์ อบต.ดงมหาวัน www.dongmahawan.go.th
- ช่องทาง Face Book อบต.ดงมหาวัน
- ศูนย์บริการข้อมูล งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลดงมหาวัน เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๓-๑๗๒-๑๓๑ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง